

HET DOOSJE

Het doosje, een ogenschijnlijk eenvoudig voorwerp, maar beladen met de zwaarte van herinneringen en onuitgesproken emoties. Het was een schatkist van verleden tijd, bewaard door mijn moeder als een kostbare schat, een testament van liefde en verlies.

Ik herinner me nog hoe mijn moeder het doosje koesterde, hoe ze het met een zekere eerbied behandelde, alsof het de laatste verbinding was met een wereld die ze had gekend. En toch, ondanks haar stilte over de inhoud, kon ik voelen dat het doosje een krachtige betekenis voor haar had, een diep begraven schat van herinneringen die te pijnlijk waren om te delen. Na haar overlijden viel het doosje in mijn

handen, een erfenis van verdriet en geheimen. Het duurde jaren voordat ik de moed vond om het te openen, om de woorden te lezen die mijn moeder had bewaard als kostbare schatten.

Toen ik eindelijk de deksel oplichtte, voelde het alsof ik een verboden schatkamer betrad, een wereld van verborgen emoties en onuitgesproken verhalen. De brieven, keurig opgevouwen en vergeeld door de tijd, onthulden een verhaal van liefde en verlies, van hoop en wanhoop.

Ik las de woorden, doordrenkt van emotie, en voelde een golf van begrip en mededogen over me heen spoelen. Elk woord, elke zin, leek een venster naar het hart van mijn moeder, naar de diepten van haar pijn en haar verlangen naar troost.

Het doosje, eens een mysterie, werd nu een kostbare schat van herinneringen, een erfenis van liefde en verdriet die ik koesterde met elke vezel van mijn wezen. En terwijl ik de brieven las, voelde ik de band met mijn moeder sterker worden, alsof ze nog steeds bij me was, haar liefde en haar pijn overgedragen door de woorden die ze had achtergelaten.

Inleiding

Na het lezen van de brieven van mijn moeder en de goed bewaard gebleven artikelen uit kranten en tijdschriften van 1954, is uiteindelijk mijn verhaal tot stand gekomen.

In het weefsel van het leven zijn momenten van vreugde en verdriet met elkaar verstrengeld als takken aan een boom. Op de oevers van de tijd staat een imposante boom, zijn takken uitgestrekt als een omhelzing naar de hemel. Maar zoals het leven vaak doet, bracht een bijslag van het noodlot een onvermijdelijk verlies.

Er was eens een boom, en er was eens een man met een bijl. De boom rilde van angst toen de man zijn mooiste tak wegnam, maar de snede sneed dieper dan alleen hout; het sneed in de ziel van de boom. Toch, te midden van de pijn en het verlies, vond de boom de kracht om te zingen, zijn eigen lied, geboren uit de liefde die zijn wortels had gevoed.

In de schaduw van deze boom begint mijn verhaal. Een verhaal dat zijn oorsprong vindt in de brieven van mijn moeder, bewaard als kostbare schatten in een doosje dat het verleden bewaart. Door deze brieven en de krantenartikelen uit een ver verleden, ontvouwt zich het verhaal van mijn vader, een man die ik nooit heb gekend maar wiens echo's nog steeds weerklinken in mijn hart.

Dit is geen verhaal van verdriet alleen, maar van veerkracht en hoop. Want net zoals de boom zijn lied bleef zingen, zo blijft ook mijn hart kloppen, doordrongen van de liefde en herinneringen die zijn achtergelaten.

Mijn leven begint

Rond de tijd dat ik ben geboren was er verdriet bij ons thuis. Zeven dagen voordat ik op de wereld kwam is mijn vader verdronken.

Op een herfstachtige dag in oktober van het jaar 1954, werd onze familie getekend door het tragische verlies van een dierbare ziel. Terwijl mijn moeder de last van de zwangerschap droeg, werd ons huis gevuld met een zwaarte die niet kon worden weggenomen. Zeven dagen voor mijn geboorte, op een dag doordrenkt met stilte en verdriet, verloor ik mijn vader aan de meedogenloze golven van het water. Bovenstaande regels, geschreven in de taal van het lot, vormen een onuitwisbaar deel van mijn bestaan.

Ze hebben mij gevormd tot wie ik nu ben, doordrongen van een diep begrip van het menselijk lijden en de kracht die schuilt in het hart dat blijft kloppen, zelfs te midden van het donkerste duister. Het verlies van mijn vader, voordat ik de kans kreeg om zijn gezicht te kennen of zijn stem te horen, heeft een onuitwisbaar stempel gedrukt op mijn leven. Maar uit de schaduwen van verdriet is een krachtige veerkracht geboren, een veerkracht die me heeft geleid door de stormen van het leven en me heeft gevormd tot de persoon die ik vandaag ben. De herinnering aan mijn vader, hoewel vaag en omgeven door een sluier van verdriet, blijft levendig in mijn hart. Zijn afwezigheid heeft me geleerd om te koesteren wat er is en om te putten uit de kracht van herinneringen die eeuwig zullen voortleven.

De UK 60 was een stalen kotter, net na de oorlog gebouwd door Jac. Bodewes in Hoogezand. De kotter kwam in 1946 in de vaart. Het schip had een lengte van 19,34 meter, 5,63 meter breed en diepgang van 2,55 meter, voortgestuwd door een 120 pk Industrie.

Het was zes oktober 1954 mijn vader was samen met zijn bemanning aan het vissen met de UK 60 op de Noordzee boven de rug van Terschelling. Een rug is een verhoging van de zeebodem, bij vissers heel bekend als visbestek. De UK 60 viste die tijd van het jaar met de bodem trawl.

Doorkijkje

De UK 60 sneed door de golven van de Noordzee, haar stalen romp krachtig voortgestuwd door de 120 pk Industrie die haar al die jaren had voortgedreven. Aan boord bevond zich mijn vader en zijn bemanning, allen doorgewinterde vissers die de zeeën als hun tweede thuis beschouwden.

Het was een koude ochtend op 6 oktober 1954, de lucht zwaar van verwachting terwijl de UK 60 lag te vissen Westelijk aan de rug van Terschelling, een bekend visbestek waar de

zeebodem rijk was aan leven. Mijn vader en zijn bemanning waren vastberaden om een goede vangst binnen te halen, met hun ogen gericht op de uitgestrekte horizon.

Neeltje (UK 60)

Bron foto: collectie Jan van den Berg

De bodemtrawl werd overboord gevierd, langzaam afzinkend naar de zeebodem onder hen. Twee scheerborden, als deuren die zich onder de kracht van het voortslepende schip, het net wijd openenden om de vis te vangen die zich onder de oppervlakte verschuilde.

Maar wat begon als een veelbelovende dag veranderde al snel in een strijd tegen de elementen toen een plotselinge storm opstak, haar woede uitend in razende golven en huilende winden. De UK 60 werd als een speelbal van de zee, haar bemanning wanhopig probeerend om stand te houden.

Terwijl de golven tegen de romp beukten en de wind loeide als een bezetene, werd de situatie steeds grimmiger. Mijn vader stond aan het roer, zijn gezicht getekend door vastberadenheid maar ook door de angst voor wat komen ging.

Met elke golf die over het dek sloeg, voelde mijn vader de druk van de verantwoordelijkheid op zijn schouders rusten. Hij wist dat hij zijn bemanning moest beschermen, dat hij hen veilig naar huis moest brengen, zelfs als dat betekende dat hij zijn eigen leven op het spel moest zetten. Maar de zee was genadeloos, haar kracht onverslaanbaar. In een laatste wanhopige poging om de kotter te redden, stuurde mijn vader het schip recht in de golven, haar boeg omhoog reikend naar de hemel als een laatste groet aan de zee die haar zou opslokken.

En zo eindigde het verhaal van de UK 60, haar lot verzegeld door de onverbiddelijke kracht van de zee. Maar terwijl de golven haar overspoelden en haar bemanning verzwolg, bleef haar geest voortleven, een testament van moed en opoffering te midden van de wildernis van de zee.

Dezelfde visserijmethode wordt tegenwoordig veelvuldig toegepast in verschillende varianten. De UK 60 viste over de zij van het schip, daarvoor had hij twee davits (grote beugels) in de zij

staan waar hangerblokken in hingen, de één stond voor en de ander achter op het schip. Door deze hangerblokken werden de vislijnen uitgevierd die aan de visborden bevestigd zaten. Alle werkzaamheden gebeurde over de gehele zij van het schip, waardoor de bemanning op de hand en gebruikmakend van de deining van de zee het visnet binnen moesten halen, dit is routine werk, maar ook gevaarlijk werk, daardoor zijn met vissen veel ongelukken gebeurd, waarbij velen hun vingers hebben verloren. Gelukkig worden tegenwoordig de netten op grote rollen achter op het schip opgedraaid, waardoor dit werk een stuk veiliger en lichter geworden is voor de vissers.

De traditionele visserijmethode die m'n vader hanteerde, waarbij het net over de zij van het schip werd uitgevierd en binnengehaald, was een zwaar en gevaarlijk karwei. De constante dreiging van het onverwachte hing als een donkere wolk boven de bemanning. De twee davits in de zij van het schip, met hun hangerblokken en vislijnen, waren de levensader van de operatie, maar ook potentiële bronnen van gevaar. Gelukkig zijn de tijden veranderd, en met moderne technologieën en veiligheidsvoorschriften is het werk van vissers aanzienlijk veiliger geworden. Het gebruik van grote rollen achter op het schip om de netten op te draaien heeft het zware handwerk verminderd en het risico op letsel aanzienlijk verkleind.

Terwijl we terugkijken op de tijd dat m'n vader en zijn bemanning vocht tegen de golven en de wind, kunnen we ook erkennen hoe ver de visserij is gekomen. Maar laten we ook nooit vergeten degenen die hun leven hebben gewijd aan de zee, die de fundamenten hebben gelegd voor de moderne visserij, en die de zeeën hebben bevaren met moed, doorzettingsvermogen en een diepe verbondenheid met het maritieme leven. Hun nalatenschap zal altijd voortleven, als een eerbetoon aan de harde werkers van de zee.

Het verhaal wat ik ga beschrijven is vaak verteld. In het verhaal miste ik altijd iets...

Mijn nieuwsgierigheid groeide en wilde antwoord op deze vraag.

Aan wie kun je na 64 jaar nog vragen wat er die nacht is gebeurd op de UK 60.

Natuurlijk alleen aan personen die het zelf hebben meegemaakt.

Ik miste heel vaak het verhaal van de bemanningsleden wat zij die nacht persoonlijk hebben ervaren. En daarom haal ik mijn informatie bij de enige overgebleven oom die toen nog leefde. Bijna ieder jaar in oktober bracht ik een bezoek aan ome Piet van de UK 60, nu voor het eerst samen met mijn schoonzoon Anderson die getrouwd is met mijn dochter Lobke. Anderson is vanaf het begin dat ik het verhaal aan hem heb verteld geïnteresseerd. Hij wilde het graag horen van een betrokkene. Het verhaal van ome Piet hoor ik dit jaar misschien voor de vijftigste keer, maar nu met aanvullende vragen kan hij tot in detail een beeld schetsen voor mij wat er in die nacht in oktober 1954 is gebeurd.

Mijn vader was schipper op de UK 60 en op maandag vier oktober 1954 waren ze net als alle andere weken uitgevaren met vijf personen aan boord. Twee jongere broers van mijn vader, Jaap en Piet van den Berg. Jaap was getrouwd en Piet had verkering. De andere bemanningsleden waren Klaas de Boer (Ka) en Albert Post.

Het is duidelijk dat mijn zoektocht naar antwoorden dieper graaft dan alleen de oppervlakte van het verhaal. Het toevoegen van de persoonlijke ervaringen van de bemanningsleden kan een diepgaander begrip bieden van wat er werkelijk gebeurd is tijdens die noodlottige nacht op de

UK 60. Het bezoek aan ome Piet lijkt een langverwachte kans om het verhaal vanuit een ander perspectief te horen, en de toevoeging van mijn schoonzoon Anderson geeft een nieuwe dimensie aan deze zoektocht.

Terwijl ome Piet zijn verhaal vertelt, kun je je voorstellen hoe de gebeurtenissen zich ontvouwen vanuit zijn eigen ogen, zijn stem doordrenkt van herinneringen en emoties die al die jaren zijn blijven bestaan. En door zijn verhaal aan te vullen met eigen vragen, kun je een completer beeld krijgen van wat er werkelijk gebeurde op die noodlottige nacht in oktober 1954.

Doorkijkje

De toevoeging van ome Piet, brengt ook een menselijk element in het verhaal. Hun persoonlijke situaties en relaties voegen diepte toe aan de personages en kunnen helpen bij het begrijpen van hun motivaties en reacties tijdens de gebeurtenissen. Met Anderson aan mijn zijde, die de interesse en het begrip voor dit verhaal deelt, sta ik klaar om een nieuw hoofdstuk toe te voegen aan de geschiedenis van de UK 60, een hoofdstuk dat misschien wel het meest onthullend en betekenisvol van allemaal zal zijn.

Ome Piet stelde het op prijs zijn verhaal aan ons te vertellen en begon: Hij schetste eerst de situatie aan boord en deed dit zeer gedetailleerd, het was die middag zoals hij verteld redelijk visweer, maar de weervoorspellingen waren zorgelijk, er zou storm komen de komende nacht, oktober staat namelijk bekend om zijn zware stormen.

De vissers die op zee waren spraken met elkaar op de zendinstallatie over de weersverwachting, niet iedereen in die tijd had deze installatie. De UK 60 wel, ome Piet was zichtbaar trots om dit te vertellen.

De vissers spraken voornamelijk hun bezorgdheid over de misleidende weersverwachtingen die het KNMI doorgaf voor de nacht van zes op zeven oktober 1954.

Vele vissers namen het besluit om de netten binnen te halen en een veilige haven op te zoeken, ditzelfde besluit werd ook op de UK 60 genomen.

Doorkijkje

Het is fascinerend hoe de vissers destijds communiceerden en reageerden op de weersomstandigheden, vooral in een tijd waarin moderne technologieën zoals weersatellieten nog niet bestonden. Het bezitten van een zendinstallatie moet een waardevol bezit zijn geweest voor schepen zoals de UK 60, waardoor ze informatie konden ontvangen en delen die van cruciaal belang was voor hun veiligheid.

Het is begrijpelijk dat de vissers bezorgd waren over de misleidende weersverwachtingen van het KNMI. Vertrouwen op dergelijke voorspellingen was van levensbelang voor hun werk, en het falen ervan kon rampzalige gevolgen hebben. Het besluit om de netten binnen te halen en een veilige haven op te zoeken getuigt van het verantwoordelijkheidsgevoel en het instinct voor zelfbehoud van de bemanning van de UK 60.

Terwijl ome Piet zijn verhaal voortzet, krijg je een voorstellen hoe de spanning aan boord groeide naarmate de storm naderde, en hoe de mannen zich voorbereidden op de uitdagingen

die voor hen lagen. Zijn gedetailleerde beschrijvingen bieden een levendig inzicht in de gebeurtenissen die leidden tot die noodlottige nacht, en wij luisterden aandachtig, naar elk woord dat een nieuw stukje van de puzzel kan onthullen.

Het net werd binnengehaald en de vis van de laatste trek werd verwerkt.

Als voorzorg voor de storm werden alle losse spullen die aan het dek lagen, zoals vismanden, de visnetten, meetrossen, losse planken enzovoort opgeborgen in het visruim wat de gewoonte was op de UK 60 met storm op komst.

Wat niet naar beneden kon, werd stevig vastgesjord met dikke touwen.

Ten tijde van deze werkzaamheden wakkerde de wind behoorlijk aan, er werd grote zorg besteed aan het zeevast zetten van alle losse delen aan het dek.

De wind kwam uit het Noord Westen Deze windrichting zorgt voor hoge golven die worden aangevoerd van de ruimte van de Noordzee.

Waar wij visten, vertelde ome Piet heb je verschillende waterdieptes deze kunnen onberekenbare golven veroorzaken, golven die uit het niets opkomen.

Gelukkig was de UK 60 een zeewaardig schip en zegt hiermee dat het schip een goede stabiliteit had.

In de haven.

Bron foto: collectie Jan van den Berg

Doorkijkje

Het opbergen van alle losse spullen en het zeevast zetten van de overige visserij-materialen was essentieel om de veiligheid van het schip en haar bemanning te waarborgen tijdens de komende storm. Het feit dat de wind aanwakkerde terwijl deze voorbereidingen werden uitgevoerd, benadrukt de urgentie en het belang van deze taken. De specifieke windrichting, uit het Noordwesten, die ome Piet noemt, voegt nog een extra uitdaging toe aan de situatie. Deze

windrichting bracht hoge golven met zich mee, afkomstig uit de uitgestrekte ruimte van de Noordzee, en kon onvoorspelbare golven veroorzaken in de verschillende waterdieptes waar de UK 60 zich bevond.

Het is geruststellend om te horen dat de UK 60 een zeewaardig schip was, met een goede stabiliteit die haar in staat stelde om de uitdagingen van de zee het hoofd te bieden. Deze eigenschap van het schip was van onschatbare waarde tijdens momenten van tumult en gevaar, en speelde ongetwijfeld een cruciale rol in het overleven van haar bemanning tijdens de komende storm.

Een aantal uren later rond middernacht van de zesde oktober kreeg de UK 60 te maken met zo'n onverwachte golf die ervoor zorgde dat een raam van de stuurhut uitgeslagen werd. De bemanning stond op de brug en was door dit onverwachte voorval drijfnet geworden. De kotter werd onmiddellijk met de kop op de golven gelegd. Zo ligt het schip het veiligst.

Het achter zeiltje was ook neergehaald zodat de kotter helemaal geen zeil voerde, het weer werd zienderogen minder, het weerbericht van 23.00 uur meldde zware storm, toen was het echter al te laat.

De motor werd langzaam gezet en de kop werd op de wind gelegd, zodat de bemanning een noodreparatie kon verrichten.

Voor deze noodreparatie werd zeildoek gebruikt die van de olie jassen werden geknipt die de bemanning aan dek droeg, voor bescherming met werken aan dek.

Ondanks de laarzen en de rubberjassen was iedereen doornat.

Na deze noodreparatie die redelijk was gelukt, kreeg de bemanning opdracht van mijn vader droge kleren aan te trekken in het vooronder.

In betere tijden

Bron foto: collectie Jan van den Berg

Het vooronder is een slaap en ook kookruimte voor in het schip, waar je vanaf de brug lopend over het dek naar toe moet. Verder was alles in orde aan boord. Tegen een collega had mijn vader op de zendinstallatie gezegd, dat het op lagerwal zou spannen en hij wist, dat daar ook verscheidene kleinere Urker vaartuigen waren. Eigenlijk zegt mijn vader hier: Hoe korter je bij de kust zit met deze windrichting, hoe onberekenbaarder de zeegang kan zijn.

Doorkijkje

De nacht van 6 oktober 1954 bracht de bemanning van de UK 60 een onverwachte beproeving, toen een plotselinge golf de stuurhut trof en een raam verbrijzelde. De scherpe klappen van de golven doorweekten de bemanning. Om de kop van het schip op de golven te leggen was een cruciale zet om de stabiliteit te behouden te midden van de woelige zeeën. Het neerhalen van het achterzeil verminderde de weerstand en hielp de kotter beter te manoeuvreren in de storm.

De noodreparatie die volgde, met zeildoek uit de olieassen van de bemanning, getuigde van hun vindingrijkheid. Ondanks de uitdagingen van werken in de stromende regen en de ruwe zee, volbracht de bemanning de reparatie met succes.

De opdracht om droge kleren aan te trekken en zich terug te trekken in het vooronder, een multifunctionele ruimte voor slapen en koken, was een welkome opluchting na de ontberingen van de storm.

De waarschuwing aan een collega via de zendinstallatie toont de nuchtere kijk van mijn vader op de situatie, en zijn begrip van de onvoorspelbaarheid van de zee onder deze omstandigheden. Het verhaal van deze nacht op de UK 60 is niet alleen een getuigenis van de ontberingen en gevaren van het vissen op zee, maar ook van de moed, en onderlinge solidariteit van haar bemanning, die samen streden tegen de krachten van de natuur om te overleven.

De bemanning had als voorzorg een strakke lijn gespannen van de brug naar de ingang van het vooronder om zich vast te kunnen houden om (veilig) naar voren te kunnen lopen.

Mijn vader had opdracht gegeven om het luik goed te sluiten als iedereen voorin was.

Afgesproken was dat als één van de bemanningsleden droge kleren aan had en wat had gegeten hij mijn vader zou aflossen zodat mijn vader hetzelfde kon doen.

Het was kwart over vier in de nacht, ome Jaap had zich verkwikt door droge kleren aan te trekken, en zou net het ijzeren luik, dat over de ingang van het logies lag openen en toen gebeurde het.

Het zal wel altijd onopgelost blijven of de kotter van de zee viel, of dat mijn vader van koers veranderde, maar eensklaps, één moment, werd de kotter door een geweldige grondzee totaal ondersteboven geworpen. De motor stopte meteen. De accu's vielen uit de daarvoor bestemde accu kist in de machinekamer, het licht viel uit...

“Het is voor een mens moeilijk te realiseren, dat boven nu onder is en onder nu boven”.

Gevoelens van machteloosheid en angst overmeesterde de bemanning. De eerste gedachte die bij eenieder opkwam *“dit is het moment dat wij moeten gaan sterven”*.

Aardedonker en dan zulke omstandigheden. De brandende kachel hing met de poten bevestigd

aan de lanen, zwak zagen zij het schijnsel van de brandende kolen. Onvoorstelbaar wat er gebeurde: het water gulpte via de kachelpijp naar binnen. Ook door de reten van het ijzeren luik kwam water binnen. De beide luiken in de vloer van het vooronder, kwamen met een smak in het water terecht.

Het moment waarop de kotter werd omgegooid door de genadeloze kracht van de zee, markeerde een keerpunt in de nacht van 6 oktober 1954. De plotselinge en verwoestende grondzee liet de bemanning verbijsterd en machteloos achter, gevangen in een wereld van duisternis en chaos.

Het gevoel van desoriëntatie en wanhoop moet overweldigend zijn geweest, terwijl de bemanning zich realiseerde dat hun vertrouwde omgeving plotseling was omgevormd tot een vijandige en onvoorspelbare arena. Het water stroomde in ongeziene hoeveelheden binnen, door scheuren en openingen die voorheen ondenkbaar leken.

In deze angstaanjagende duisternis was de brandende kachel een zwakke bron van licht en warmte, een symbolisch baken van hoop te midden van de wanhoop. Maar zelfs dit vertrouwde teken van comfort werd al snel bedreigd door het binnendringende water, dat genadeloos zijn weg vond door elke opening, zelfs door de kachelpijp.

De losse vloerluiken die met een smak in het water vielen, markeerden het verlies van controle over de situatie. De symboliek van deze gebeurtenis, waarbij de symbolen van veiligheid en beschutting letterlijk werden weggespoeld, was onmiskenbaar.

Te midden van deze rampzalige omstandigheden, moeten gevoelens van machteloosheid en angst elke bemanningslid hebben overspoeld. Maar te midden van de duisternis en de dreiging van de zee, bleef hun vastberadenheid ongebroken, hun geesten verbonden door een gemeenschappelijk verlangen naar overleving.

Doorkijkje

Het verhaal van de UK 60, gemarkeerd door dit dramatische keerpunt, zal altijd herinnerd worden als een testament van de kracht en moed van haar bemanning, die vochten tegen de kansen om te overleven te midden van de razende krachten van de zee.

De eierkolen hadden het luik opengedrukt en het kolenstof vermengde zich met de verstikkende smook en rook van de uitdovende kachel.

Met de handen werden de laatste resten gedooft van de gloeiende kolen in de hangende kachel. In deze situatie bevonden zich de vier overlevende, opgesloten in een enge ruimte met hun wanhoop en doodsangst.

Ze waren echter alle vier goed bij hun positieven.

De oudste had al vele stormen over zijn hoofd horen gaan en veel zout Noordzeewater was al tegen zijn oliejas aangestormd, maar een dergelijke situatie was nog nooit voorgekomen.

De twee jongste broers beseften de onmogelijke toestand, die niet zo lang kon duren.

De oudste matroos zei tegen zijn maten met veel emotie in zijn stem: “Jongens onze tijd is gekomen. Wij gaan sterven... laten wij God bidden of Hij genade wil schenken en die achterblijven wil troosten.”

Dit speelde zich af in fragmenten die qua tijd niet zijn in te schatten maar uren leken te duren.

Het water bleef stijgen in het vooronder de vooruitzichten voor de bemanningsleden waren de verdrinkingsdood.

En steeds gulpte het water naar binnen... ze hadden een steunpunt gezocht en gevonden aan de mast omtimmering goed verbonden aan de tafel en steunden zich aan elkander.

Ook de banken, waar onder normale omstandigheden op wordt gezeten hadden het begeven. De klok was met een smak van de haak gevallen in het water.

Uit het benauwde gemoed van de mannen perste zich de bede van Ps. 130:

“Uit de diepte riep ik tot U, o Here”!

Eén opperde toen de mogelijkheid, dat de kotter zich wel zou richten op de tanks in de zijde, die misschien, ja wel zeker als luchtkamers fungeerden.

De beklemmende situatie waarin de vier overlevenden zich bevonden, omhuld door de verstikkende rook en de dreiging van verdrinkingsdood, bracht een gevoel van hopeloosheid en doodsangst met zich mee. Maar te midden van deze duisternis en wanhoop, bleven ze vastberaden en helder van geest, zich bewust van de ernst van hun situatie.

Voor de oudste matroos, een ervaren zeeman die vele stormen had doorstaan, was deze noodsituatie ongekend. Maar zelfs in het aangezicht van de dood, hield hij zijn koelte en stuurde hij zijn medebemanningsleden naar een gezamenlijk gebed om genade en troost. De jongere broers, minder ervaren maar niet minder moedig, beseften de ernst van de situatie en stonden zij aan zij met hun oudere metgezel, klaar om hun lot te aanvaarden met waardigheid en vastberadenheid.

Terwijl de tijd voortschreed, voelden ze hoe het water gestaag bleef stijgen in het vooronder, een onheilspellende herinnering aan hun naderende einde. Maar zelfs te midden van deze dreigende ondergang, zochten ze steun bij elkaar, hun kracht en vastberadenheid versterkt door de banden van kameraadschap en geloof.

De suggestie dat de kotter zich zou kunnen richten op de tanks in de zijde bracht een sprankje hoop in deze duistere nacht, een laatste beroep op de mogelijkheid van redding. Maar zelfs als deze hoop ijdel bleek te zijn, zouden ze hun lot met waardigheid en moed aanvaarden, hun geesten verlicht door het geloof en de hoop op genade. In deze momenten van beproeving en wanhoop, bleven de mannen trouw aan hun geloof en aan elkaar, hun geesten verenigd in een gezamenlijk gebed om verlossing en troost te vinden in de armen van de Heer.

De ademhaling werd moeilijker en steeds gulpte het water naar binnen en het water steeg, steeg... hoelang deze toestand van met de kiel van het schip naar boven drijven heeft geduurd, valt moeilijk te zeggen. Want wat is tijd? Tijd wordt bepaald aan de omstandigheden. Naar schatting moeten het echter 10 of meer minuten zijn geweest. En toen gebeurde het wonder. Met een vervaarlijk geruis begon de kotter te richten, ze hoorden in hun gevangenis de knap van de afbrekende mast en de kotter lag weer recht, onder was weer gewoon onder. Toen begon de strijd om de uitgang te vinden door het zwalpende water met twee geopende openingen van de twee luiken in het logies.

De ene broer vond het eerst de uitgang, de trap was weggeslagen, maar hij trok zich omhoog en kon het luik openmaken.

Het was alsof de tijd stilstond terwijl de bemanning van de kotter worstelde met de dreiging van verdrinking, hun ademhaling belemmerd door het stijgende water in het vooronder. In die momenten van wanhoop en onzekerheid, kwam plotseling een wonder tot stand. Met een huiveringwekkend geluid begon de kotter zich te herstellen, haar kiel terugkerend naar haar normale positie, haar beweging een symfonie van hoop te midden van de chaos van de storm. Het kraken van de afbrekende mast klonk als een overwinningslied, een teken dat de ergste beproevingen misschien voorbij waren.

Met hernieuwde vastberadenheid begon de bemanning aan de zoektocht naar een uitweg, ondanks de uitdagingen van het zwalpende water en de beschadigde structuren. In een daad van moed vond een van de broers als eerste de uitgang, ondanks het ontbreken van de trap die was weggevaagd door de kracht van de storm.

De anderen volgden en waren toen even later ook op het dek.

De oudste matroos was de verkeerde kant uit gekrabbeld en moest geholpen worden om er ook uit te komen. Snerpend sloeg de wind door het afgebroken tuig.

De top van de afgeknapt mast werd heen en weer geslingerd aan het knikstag en veroorzaakt levensgevaar. Want de kotter was in één woord een wrak.

Een kwartier daarvoor nog een levend iets, met kracht om zich te roeren. Een kunststuk van allerlei menselijke techniek werd voor die tijd de UK 60 genoemd. Nu niets meer. Gelijk een walvis waarin een granaat is ontploft.

Dwars op de zee, diep in het water lag de kotter en elke golf joeg dwars over het hulpeloze schip. De eerste gedachte van de resterende bemanning was Jan. Ze meenden in de stuurhut iets te zien staan. Het was het visbord, dat als door een reuze hand was neergekwakt naast het stuurwiel. De reguleur van de motor stond nog op dezelfde toeren als toen ze omlaaggingen. Het hart van het schip stond stil en de wekker stond stil op kwart over vier.

De eerste zorg van de bemanning was om de kotter voor de wind te laten liggen, daarvoor hebben ze een ballastbrood van 50 K.G gevonden, die normaal op de punt van het visnet werd geknoopt om het net aan de grond te krijgen, deze was klem komen te zitten tussen davit en de verschansing; hier werd de visdraad op vast geknoopt en vervolgens overboord weggevierd. En werkelijk, weer gehoorzaamde het wrakke schip aan het overleg van de mens en de kotter ging met de kont in de zee liggen. Een glimp van hoop op lijfsbehoud ging door de mannen.

Wat eens een trotse kotter was, nu lag het als een weerloos wrak dwars op de zee, elke golf die genadeloos over het dek spoelde. Het contrast kon niet groter zijn tussen het levendige schip dat het eens was geweest en de machteloze toestand waarin het nu verkeerde, als een walvis getroffen door een fatale explosie.

In de stuurhut, nu verlaten en verwoest, stond slechts het visbord als stille getuige van de chaos die was achtergelaten. De regulatoren van de motor en de wekker stonden stil, de symbolen van een tijd die nu voorgoed voorbij was.

De eerste zorg van de overgebleven bemanning was om de kotter voor de wind te laten liggen, een teken van hoop op overleving te midden van de ruïnes van hun schip. Met een ballastbrood als onverwachte hulp slaagden ze erin om het wrak te manoeuvreren, gehoorzaam aan het overleg van mens en schip.

De glimp van hoop die door de bemanning ging bij het zien van de kotter die gehoorzaamde aan hun commando's, was een baken van hoop te midden van de wanhoop en verwoesting. Het was een moment van overwinning in een zee van tegenspoed.

De toestand bleef uiterst hachelijk, ondanks de inspanningen van de bemanning. Een van de broers wierp alles wat kon drijven overboord in de hoop dat de misschien zwemmende schipper iets zou kunnen grijpen. Het was een begrijpelijke menselijke reactie: de drang om iets te doen, om een reddingslijn uit te gooien, hoe klein de kans ook leek.

Hoewel de orkaan enigszins leek te luwen, of dat nu echt zo was of een illusie door de vermoeidheid en stress, zochten de mannen tijdelijk beschutting. Twee van hen schuilden in de kleine ruimte van de W.C., terwijl de andere twee zich ophielden in het kombuisje op het achterdek. Hier probeerden ze zichzelf te beschermen tegen het voortdurend binnenstromende water, dat elke beweging van het schip vergezelde.

Langzaam, bijna onmerkbaar, begon het daglicht door te breken. De glimp van licht die over de witgekuifde golftoppen viel, bracht een sprankje hoop te midden van de chaos. Het schip, dat eens trots de naam Neeltje droeg, leek nu niet meer dan een stuk brandhout dat doelloos op open zee dreef. Met de komst van het daglicht werd de omvang van de ravage pijnlijk duidelijk. De mannen verlieten voorzichtig hun schuilplaatsen en betraden het door water overspoelde dek. Wat ze daar aantroffen, was verwoestender dan ze zich hadden kunnen voorstellen. De houten opbouw was volledig van de stalen onderbouw van de stuurhut weggerukt. Het reddingsvlot, dat aan de stuurhut was vastgebonden, was eveneens verdwenen, verzwolgen door de zee.

Doorkijkje

De bemanning stond oog in oog met de ontstellende werkelijkheid van hun situatie. Ondanks de ravage en het verlies, bleef een sprankje hoop bestaan. Met de kracht van hun overlevingsdrang en de hulp van het daglicht, zouden ze een weg moeten vinden om deze beproeving te overleven, hopen op redding uit deze nachtmerrieachtige situatie.

De woorden van mijn ome Piet raakten me diep, doordrenkt van emotie terwijl hij zijn gedachten deelde. Machteloosheid was alles wat hij voelde, met het besef dat mijn vader hoogstwaarschijnlijk verdronken was en dat hetzelfde lot hem te wachten stond. Zijn gedachten gingen uit naar zijn ouders, zijn meisje, en naar mijn moeder, die hoogzwanger was en binnenkort mij zou baren, beladen met dit immense verdriet. Deze gedachten brachten zelfs na al die jaren een golf van emotie teweeg.

*Zonder stuurhuis, zonder schipper...
Bron foto: collectie Jan van den Berg*

Terwijl ze geconfronteerd werden met de verwoesting om hen heen, merkten de mannen op dat de kostbare instrumenten van de kotter verdwenen waren, weggevaagd door de kracht van de storm. Het water had de machineruimte overspoeld, waardoor de ravage alleen maar groter werd. De motor stond onder water en de accu was vast komen te zitten bij de vislier, waardoor verdere schade werd aangericht.

Desondanks bleven sommige delen van het schip gespaard. Het visruim had slechts een beperkte hoeveelheid water, terwijl de voorpiek volledig droog bleef. Maar in het vooronder was het water gestegen tot boven de kachel, een teken van de ernst van hun situatie.

Ondanks de ontmoedigende omstandigheden begonnen de mannen een nieuwe wil tot overleven te voelen, aangewakkerd door de dringende noodzaak om te handelen. Ze begrepen dat alleen door samen te werken en zich in te spannen, ze een kans hadden om te overleven.

Hun eerste stap was het loskoppelen van het gevaar van de afgebroken masttop. Vervolgens gebruikten ze dekens als noodsignalen, bevestigd aan de achtermast, in een wanhopige roep om hulp van wie het ook maar kon horen in de uitgestrekte zee.

Met meerdere schepen in de buurt toen de ramp plaatsvond, was er nu één schip dat niet ver voorbijkwam, zijn kop in de wind stekend als teken van mogelijke hulp. Afgezien van de dekens hadden de mannen niets om aandacht te trekken. Geen vuurpijlen, want zelfs als ze die hadden, waren ze doorweekt en nutteloos. Geen lucifers, geen olie om vuur te maken.

Desondanks klaarde het weer langzaam op. Hoewel het nog steeds stormachtig was, herleefden hoop en verdriet te midden van de verbeterende omstandigheden. De slagpomp, die normaal gesproken werd gebruikt om de motorkamer leeg te pompen, was gelukkig intact gebleven. Emmers waren echter nergens te vinden, dus moesten ze blijven pompen, elkaar afwisselend, zonder pauze.

Langzaam maar zeker begon het water in het schip te zakken, waardoor er meer drijfvermogen ontstond. Zelfs de slagpomp aan de voorkant werd gebruikt om het water weg te krijgen, waardoor het wrak weer iets meer op een weerbaar schip begon te lijken, en daarmee steeg ook de hoop van de mannen. Ze realiseerden zich dat ze het water uit het vooronder moesten krijgen, zodat ze de kachel konden aansteken. Zonder warmte zouden ze de nacht niet overleven.

Een van de mannen deed een speurtocht toen het water in het logies zakte en vond in een hoekje van een kastje een pakje lucifers, nog droog. Het was inmiddels elf uur in de ochtend geworden, en terwijl de dag vorderde, groeide het besef dat ze hulp van buitenaf nodig hadden. Het eten aan boord was doorweekt en onbruikbaar geworden. Externe hulp werd nu hun belangrijkste zorg.

In de loop van de ochtend verscheen er een stip aan de horizon, langzaam groter wordend en de contouren werden duidelijk zichtbaar: het was een groot vrachtschip. De bemanning voelde een golf van hoop overspoelen, in de verwachting dat ze gered zouden worden.

Om aandacht te trekken moest er wat gebeuren, alles was nat of net niet nat. Inmiddels was er vuur aan boord, misschien ging het lukken. Uiteindelijk was het een kans om gered te worden. En ja dit ging lukken. Ze konden vuur maken dus ook rook. Eerst leek het er niet op dat ze

gezien zouden worden maar uiteindelijk veranderde het grote schip van koers en kwam langzaam dichterbij.

Het was een oplettende wachtofficier geweest die met een verrekijker iets had gezien dat op een noodsignaal leek en de kapitein heeft gewaarschuwd. Waarna de kapitein opdracht heeft gegeven om het schip bij te draaien en koers te leggen naar de gehavende UK 60. Het was een groot Noors tankschip met de naam "Kongo" die het ontredderde vissersschip had opgemerkt en bij hen bleef en ook hulp inriep. De hoogte van de golfslag liet het niet toe om dicht langs zij van elkaar te komen, maar ze konden op de UK 60 met handgebaren kenbaar maken dat er hulp geboden moest worden. Aan boord van de "Kongo" wist men niet wat er gebeurd was op de UK 60. Gelukkig had de kapitein de tegenwoordigheid van geest om via het kuststation een noodsignaal uit te zenden, dit lukte.

Aan de wal was veel ongerustheid, daar wisten ze niet wat er die nacht was gebeurd aan boord van de UK 60. Mijn grootvader belde naar iedere visserijhaven en vroeg of de "NEELTJE" was binnengelopen. Wie hij ook belde: zij konden dit niet bevestigen. Er was ook een vals bericht vanuit Den Helder waar degene die aan de lijn was, zei dat hij de masten van de UK 60 had gezien. Achteraf mocht dit niet zo zijn.

De onzekerheid en angst onder degenen die verbonden waren met de bemanning van de UK 60 waren onbeschrijfelijk. Er kwamen talloze onbevestigde berichten binnen over wat er tijdens die noodlottige nacht op zee was gebeurd. Terwijl aan boord van de UK 60 werd gestreden om te overleven, werd er naarstig gezocht naar droog hout om de kachel weer aan te krijgen, nu er enkele lucifers waren gevonden die nog droog waren. De "Kongo" bleef trouw bij hen en kwam zo dichtbij dat ze zijn roep konden horen, maar niet verstaan. Hoewel de kapitein van de "Kongo" hen waarschijnlijk van het zinkende schip had willen redden, was dat nu niet meer nodig gezien de verbeterende weersomstandigheden. De weersverbetering zette snel door en hoewel er nog steeds een hoge deining was, waren er geen brekers meer.

Een Belgische collega-vissersboot, de O 183 uit Oostende, hoorde de noodoproep en zag dat de UK 60 op zijn route lag. Hij zette koers naar het gehavende schip en kon het in de late namiddag bereiken. De bemanning van de O 183 voorzag de bemanning van de UK 60 van eten, droge kleren en warme dekens. Net voor het donker werd, kon er verbinding worden gemaakt om de UK 60 op sleeptouw te nemen. De bemanning van de tanker keek met genoeg toe hoe de viskotter zijn ontredderde collega sleepte. De kapitein salueerde als eerbetoon en vervolgde toen zijn reis. Het was werkelijk een eresaluut voor deze nobele Noor! Aan boord van de Belgische kotter wist men evenmin wat er op de UK 60 was gebeurd. De bemanning van de NEELTJE voelde zich intussen iets rustiger, wetende dat ze waren gered en naar een haven werden gebracht, hoewel ze niet wisten welke. Ze hadden geen gelegenheid gehad om met elkaar te praten en te vertellen wat er was gebeurd aan boord.

Op Urk groeide de vrees en ongerustheid naarmate er meer berichten binnenkwamen over vermissingen van andere kotters, zoals de HD 8 en de UK 174. De radio meldde ook grote

schade aan de kust door de storm. Dit alles zorgde ervoor dat het thuisfront zich voorbereidde op het ergste.

Veel families waren getroffen door de ramp. Urk, met zijn ongeveer 6000 inwoners in 1954, was een hechte gemeenschap waar iedereen elkaar kende. Het dorp was in rouw.

Thuis wist men niet wat er op de UK 60 was gebeurd en vreesde men het ergste. Op de tweede dag na het vreselijke ongeluk werd de gehavende kotter de haven van IJmuiden binnengebracht door een Belgische collega-visser, om vijf uur 's ochtends op vrijdagochtend. De verbazing onder de mensen op de kade was groot toen ze zagen dat de kotter zonder masten en brug drijvend de haven binnenvoer.

De bemanning van de Belgische kotter was eveneens verbaasd toen ze hoorden wat er aan boord van de UK 60 was gebeurd. Ze hadden de hele tijd een kotter gesleept met een ontredderde bemanning, omdat er geen radiocontact mogelijk was tijdens het slepen. De gehavende UK 60 werd aan de kant gelegd.

De bemanning van de O 183 verdient inderdaad bijzondere lof voor hun edelmoedige hulp en steun aan de NEELTJE toen ze naar IJmuiden werden gesleept. Deze Zuid-Nederlanders toonden zich van het beste soort. Ze namen ook een zeer hoffelijke houding aan bij de afwikkeling van het sleeploon, vooral nadat ze hoorden dat de schipper van de NEELTJE was verdronken. Ze wilden eigenlijk helemaal geen sleeploon accepteren.

Doorkijkje

Voor ome Piet was het moment waarop ze aan de kant werden gelegd erg moeilijk. Hij moest naar zijn vader bellen en hem vertellen wat er aan boord was gebeurd, inclusief het nieuws dat zijn oudste broer niet meer bij hen was en vermoedelijk was verdronken. Deze emotionele confrontatie was heel zwaar voor hem.

Ds. Groeneveld werd gebeld vanuit IJmuiden met het bericht dat de UK 60 als een wrak was binnengesleept door een Belgische kotter. Hij vroeg meteen of er nieuws was over de UK 174, maar kreeg te horen van niet. Hij werd geïnformeerd dat de 37-jarige schipper Jan van den Berg vermist was, maar de rest van de bemanning van de UK 60 de ramp had overleefd. Nu moest de dominee naar mijn moeder, die hoogzwanger was van haar zesde kind. Het was een zware opdracht, zo zwaar dat dominee Groeneveld eerst naar de dokter ging om te vragen of de vrouw van Jan wel zo'n zware tijding kon verdragen. De week daarop zou mijn moeder mij ter wereld brengen. Ds. Groeneveld ging bij mijn grootouders en mijn moeder langs om te vertellen wat er die nacht van 6 op 7 oktober was gebeurd op de UK 60.

Verslag van Ds. Groenevelt

Het is al na middernacht, en de natuur is rustig. Een enorm contrast met de vorige nacht, toen een hevige storm huizen en harten deed beven. Er zijn niet veel Urkers op straat, maar evenmin liggen er veel Urkers te slapen. Overal hoor ik het onaangename geluid van de radio. Onaangenaam, omdat iedereen die luistert, is afgestemd op de visserijfrequentie. Iedereen heeft slechts één brandend verlangen: een bericht over de UK 174. Velen die eindelijk hun bed hebben opgezocht, kunnen de gedachten aan de UK 174 niet van zich afzetten.

De hemel heeft de gebeden geregistreerd die die nacht zijn opgezonden, maar daarover kan ik geen verslag uitbrengen. Ik loop rond in de buurt van een huis waarvan de vensters bij het vergaan van de UK 174 bedekt zullen worden. Ik durf niet naar binnen te gaan. Vaak is het eerder op Urk gebeurd dat een predikant, na een storm, brenger was van slecht nieuws. Men zegt zelfs wel eens in onze grote gemeente: wees blij als je de dominee niet ziet, want als hij komt, is vrees gepast. Ik zoek naar iemand die me kan aankondigen, maar er is niemand te vinden. Dan maar naar een ander huis, waar een bange strijd wordt gevoerd. Ook daar zijn geen mensen op straat.

Uiteindelijk stap ik een woning binnen om een gids te halen. Tot mijn opluchting tref ik daar mensen aan die in nood zijn, maar mijn komst brengt geen schok teweeg. Ik probeer in verschillende woningen bemoedigende woorden te spreken, hoewel je eigenlijk liever zwijgt omdat je eigenlijk niets passends kunt zeggen.

Die stilte is inderdaad angstwekkend. Als dienaar van het Evangelie mag je niet doen alsof je onder wereldlingen bent. Uiteindelijk moet je bidden, zelfs als je collega al gebeden heeft. Je voelt de aanwezigheid van mensen in de kamer, ervaren vissers die eigenlijk de hoop hebben opgegeven. Maar toch moet je in hartelijk vertrouwen God om uitkomst smeken. Dat is ontzettend zwaar. God verhoort niet alleen mooie, roerende woorden, maar kijkt naar het hart. Hij kan zelfs de woorden van een predikant, die niet vanuit het hart komen, in de harten van medebidders veranderen tot een echt gebed.

Gelukkig hangt het troosten en bidden niet af van de gesteldheid van een predikant of ouderling. God kan zelfs met een gebrekkig instrument een rechtstreekse slag toebrengen. Ik noem niet de namen van hen die vóór kwart over drie werden bezocht. Maar één naam noteer ik: die van de familie Van den Berg. Daar verscheen ik niet. Waarom ook? De UK 60 werd immers IJmuiden binnengesleept. Schipper Jan van den Berg zou thuiskomen.

Ds. Baas en ik zullen nog wat gaan slapen. We hebben in bijzonder hartelijke samenwerking ons best gedaan. Morgen wacht ons nog een moeilijke dag. Ik sluimer een paar minuten, en dan rinkelt de bel. Eerst denk ik dat het de wekker is. Maar dan realiseer ik me dat er iemand aan de deur staat, en eigenlijk is het de telefoon. Ik ben geschrokken. Onheil over de UK 174, de 174, de 174! Wat hoor ik daar?

Wat een moeilijk moment om in het holst van de nacht zo'n zware boodschap te moeten brengen. Maar het moet, want anders hoort de familie het misschien van anderen. Het is een zware last om te dragen, maar Ds. Baas en ik weten dat we het moeten doen. We hebben ons innerlijk voorbereid, maar dat is niet iets om te delen. Wat ik wel kan vertellen, is dat schipper Hessel Snoek het eerste bericht aan een familielid bracht terwijl wij buiten wachtten. Het familielid bracht vervolgens het verschrikkelijke nieuws over aan de vrouwen die sliepen in het huis dat met zoveel liefde was gebouwd. Later ging ik naar binnen, terwijl Ds. Baas en schipper Snoek naar het huis gingen waar een vader wachtte op zijn zoon die niet meer levend zou terugkeren.

Verder zal ik niet ingaan op de reacties van de familie Van den Berg. Ook zal ik niet vertellen over de terugkeer van de andere zonen, noch over de verscheurde onzekerheid waarin andere families hebben geleefd. Misschien zullen anderen daarover schrijven. Ik wilde u alleen vertellen, zij het in grote lijnen, wat ik die ene nacht heb meegemaakt. Maar ik kan niet eindigen zonder te getuigen van Gods sterkende genade. We vreesden het ergste, maar God heeft hen

voor zover wij weten bewaard, zelfs voor morrend verzet tegen Zijn wegen. Hij heeft hun houvast geschonken aan Zijn troostend Evangelie.

We mogen nog weleens zeggen: "Als mij dit of dat overkwam, zou ik bezwijken." Maar dat is zondige taal, een teken van wantrouwen tegenover de God van alle genade. Wat we nu in onze gemeente ervaren, geeft ons moed voor de toekomst, zelfs als die nog zo bang is. Zijn goedheid is er in nood en dood, oneindig groot voor Zijn volk. Moge de Here in de komende dagen, waarin de grote leegte en eenzaamheid steeds meer gevoeld zullen worden, Zijn wonderbare, verrassende, sterkende genade schenken aan de familie van de omgekomenen.

Ds. H.R. Groenevelt

Het bericht kwam hard aan op Urk. Wat een shock, een kind baren met zoveel verdriet.

Langzaam drong deze aanzegging door. Ons gezin was jong.

Lummetje was nog maar drie jaar, Grietje vijf, Lub zeven, Ans negen en Jurie twaalf jaar, mijn moeder was 36 jaar en zou 16 oktober 37 jaar worden. Onze familie was in rouw, in ons gezin was plotseling veel verdriet gekomen door het wegvallen van mijn vader, hoe moest het nu verder en ik moest nog geboren worden.

Na de ramp .

Bron foto: collectie Jan van den Berg

De UK 60 werd afgemeerd in IJmuiden, iedereen wilde helpen om de overige bemanningsleden zo snel mogelijk naar huis te brengen. Tenslotte stond een directeur van de machinefabriek, de heer Zwart en de Veer er op de bemanningsleden naar huis te brengen en zo geschiedde het. Verslagen van verdriet van het achter laten van mijn vader op zee, maar ook dankbaar voor behoud van de overige bemanningsleden werden deze mannen veilig op Urk gebracht.

Wij zien door de geschiedenis van deze storm, dat alles eropaan komt of een schip door een grondzee wordt getroffen. De "Neeltje" met zijn totale gewicht van 58 ton werd in een ogenblik, als een baal turfstrooisel omgegooid.

Ik heb vroeger mijn kans niet benut de overige bemanningsleden te interviewen.

Mijn ome Jaap heb ik er nooit naar gevraagd. Ik heb hem wel mogen kennen maar deze vraag leefde toen nog niet.

Wat ik mij voor kan stellen is dat het meemaken van zo'n schokkende gebeurtenis veel invloed op je leven heeft. Zoveel, dat je leven er volledig door ontwricht kan raken.

Ome Jaap heeft na het meemaken van het ongeluk op de UK 60 nog wel gevaren en gevestigd, maar was na het meemaken van het ongeluk heel bang geworden op zee en is toen na een aantal jaren gestopt en heeft een baan aan de wal gekregen.

Albert Post heeft na de ramp nog een aantal jaren bij mijn andere ooms gevaren en gevestigd. Klaas de Boer die al wat ouder was heeft zijn plunjezak aan de voordeur gehangen en is van beroep verandert.

Ome Piet is visserman gebleven en heeft tot aan zijn pensioen dit zware beroep volgehouden. De laatste jaren waren niet de makkelijkste jaren van zijn leven. Hij had samen met zijn jongste broer een grote kotter laten bouwen met alles erop en eraan. Zelf een hydraulische kraan aan dek die het zware werk enigszins zou verlichten. Deze kotter had een ingewikkeld hydrauliek systeem voor de aandrijving van de vislier, er ging geen week voorbij zonder dat zij pech hadden en naar binnen moesten.

Er ontstond een groot probleem, alles wat tegen kon zitten gebeurde.

Aan dit verhaal zit helaas een hele geschiedenis met heel veel zorgen.

Het was zwaar voor ome Piet de laatste jaren. Tenslotte vond hij net op tijd een koper voor deze grote kotter. Ome Piet zijn jongste zoon vertelde mij onlangs, dat toen zijn vader de kotter verkocht had, er voor het eerst rust in zijn leven kwam.

Een aangrijpend verhaal, met zoveel verdriet en moeilijkheden na de tragedie op de UK 60. Het moet ontzettend zwaar zijn geweest voor alle betrokkenen, zowel de families die hun geliefden verloren als de overlevenden die met de trauma's moesten omgaan.

Doorkijkje

Het is begrijpelijk dat de ervaring van zo'n schokkende gebeurtenis een diepe invloed heeft gehad op het leven van de overlevenden. Het is moedig dat sommigen toch zijn blijven varen, ondanks hun angsten, terwijl anderen een andere weg hebben gekozen. Het feit dat ome Piet uiteindelijk rust vond nadat hij de kotter had verkocht, is een belangrijk aspect van het verhaal. Soms is het nodig om moeilijke beslissingen te nemen om vrede en stabiliteit te vinden.

Ik vind het spijtig dat ik niet de kans heb gebruikt om de overlevenden te interviewen en meer te weten te komen over hun ervaringen. Maar het is begrijpelijk dat zulke gebeurtenissen vaak te pijnlijk zijn om over te praten.

Het verhaal van de UK 60 en de nasleep ervan is een herinnering aan de risico's en de harde realiteit van het vissersleven en de zee. Het is belangrijk om deze verhalen te blijven delen, zodat we kunnen blijven leren en waarderen hoe kostbaar het leven is, vooral voor degenen die hun brood verdienen op de golven.

Het is begrijpelijk dat de ramp van de UK 60 een blijvende impact heeft gehad op het leven van ome Piet. Zelfs op zijn 90e levensjaar blijven sommige aspecten van die tragedie hem bezighouden. Het feit dat er destijds geen nazorg was voor rouwverwerking is ook een belangrijk

punt om te benadrukken. Het moet heel moeilijk zijn geweest voor de overlevenden om zo snel weer aan het werk te gaan zonder de kans te krijgen om de emotionele gevolgen van de ramp te verwerken.

Het is ontroerend om te horen dat ondanks het verdriet en verlies, ome Piet nog steeds van het leven geniet en wordt omringd door liefdevolle zorg van zijn dochters. Het feit dat hij warme herinneringen koestert aan zijn tijd in Breskens en de vriendschappen die hij daar heeft opgebouwd, is een lichtpuntje te midden van alle moeilijkheden.

Proces verbaal

Gemeentepolitie Velsen Proces-verbaal dd. Acht oktober 1954, No 466.

Gewelddadige dood van Jan van den Berg, geboren te Urk, 18 December 1916, schipper zeevisvaart, gewoond hebbende te Urk, wijk 1-11.

Op vrijdag 8 oktober 1954, te omstreeks 04.00 uur, werd door het Belgische zeevissersvaartuig O 183 "Oscar Angela" van de Noordzee in de Vissershaven UK 60 "Neeltje" zijnde een stalen motorkotter, eigendom van de firma J. van den Berg, gevestigd te Urk, wijk 1 no 7, binnengebracht. Bedoelde kotter had op Donderdag 7 oktober 1954 tijdens een hevige storm op de Noordzee zware averij opgelopen. De motor en de verlichtingsinstallatie waren defect en het stuurhuis van de brug was afgerukt en overboord geslagen. Een deel van de mast was afgebroken. De schipper van de UK 60, genaamd Jan van den Berg, geboren te Urk, 18 december 1916, gewoond hebbende te Urk, Wijk 1-11, was met het stuurhuis overboord geslagen en werd sindsdien vermist. Aangenomen moet worden dat J.v.d. Berg om het leven is gekomen.

In verband met het vorenstaande heb ik, Nicolaas van den Bos, hoofdagent/rechercheur van gemeentepolitie te Velsen, ook onbezoldigd rijksveldwachter, mij na daartoe ontvangen opdracht op vrijdag 8 oktober 1954, te omstreeks 08.30 uur, aan boord van de in de Vissershaven te IJmuiden gemeerd liggende kotter UK 60 begeven.

Aan boord van de kotter bevonden zich toen nog de overlevende leden van de bemanning, genaamd:

1e Pieter van den Berg, oud 26 jaar, visserman, wonende te Urk, wijk 1 No 7.

2e Jacob van den Berg, oud 27 jaar, visserman, wonende te Urk, wijk 8 No 19.

3e Klaas de Boer, oud 56 jaar, visserman, wonende te Urk wijk 6 No 105.

4e Albert Post, oud 38 jaar, visserman, wonende te Urk, wijk 4 No 118.

Genoemde personen, die op het punt stonden per auto naar hun woonplaats te vertrekken, zijn in verband met de geestelijke en lichamelijke toestand waarin zij verkeerden door mij niet volledig gehoord.

De hiervoor onder No1 genoemde Pieter van den Berg verklaarde aan mij als volgt: "Op donderdag 7 oktober 1954 bevonden wij ons tijdens de hevige storm met de kotter UK 60 "Neeltje" op de Noordzee ongeveer 30 mijl ten Noordwesten van het Terschellinger lichtschip. Vier leden van de bemanning bevonden zich in het logies en alleen de schipper, mijn broer Jan van den Berg, bevond zich in het stuurhuis op de brug.

Omstreeks 04.00uur maakte de kotter door de storm plotseling een halve slag om haar lengteas en bleef met de kiel naar boven drijven.

De motor en de lichtinstallatie vielen uit. Wij meenden al dat alles afgelopen was. Na 15 of 20 minuten richtte de kotter zich echter weer op en kwam, half gevuld met water, weer in haar normale stand terug.

Toen wij later naar boven gingen bleek het stuurhuis van de brug geslagen te zijn en de mast was afgebroken. Mijn broer Jan moet over boord geslagen en verdrongen zijn.

Wij hebben daar niets van gezien en konden ook niets ondernemen om nog naar hem te zoeken. Daarna hebben wij stuurloos rondgedreven tot de Belgische kotter O 183 omstreeks 16.00 uur in onze nabijheid kwam en de kotter naar IJmuiden sleepte.

Mijn broer was als volgt gekleed: Zwarte lakense kiel (jopper van zeeduffel), zwarte trui, pilo broek, zwarte klompen, grijze sokken.

Uit zijn bovengebitt ontbreken drie of vier voortanden.

Deze verklaring is in concept opgenomen en niet ondertekend.

Ook hebben de overige bemanningsleden nagenoeg dezelfde verklaring afgelegd op 8 oktober 1954, dit was in de vorm van een proces verbaal.

Deze verklaringen zijn qua karakter kopieën van elkaar.

De strekking van deze verklaringen zijn allemaal van materiële aard en natuurlijk het verlies van hun schipper staat emotioneel op nummer één.

De dreun moet nog komen, en die hoor ik na 65 jaar nog steeds. Bij een bezoek aan ome Piet, heeft hij het altijd wel even over de ramp van 1954 op de UK 60.

Door de Commissaris van Politie te Velsen is over de vermissing en het signalement van schipper J. van den Berg een telexbericht uitgezonden.

(Combinatie K en L)

Waarvan door mij op afgelegde ambtseed is opgemaakt dit proces-verbaal, gesloten en ondertekend te Velsen, 8 oktober 1954.

De verbalisant,

(get) N.v.d.Bos.

Het verleden onthullen

In het weefsel van tijd en herinneringen heb ik mijn pen genomen om de verhalen van het verleden te onthullen, om de stemmen van zij die zijn heengegaan weer tot leven te wekken. Door brieven en verklaringen, door herinneringen en reflecties, is een beeld ontstaan van de man die mijn vader was, van zijn leven en zijn lot. Maar het schrijven van deze biografie was meer dan alleen een reis door het verleden. Het was een ontdekkingsstocht naar de betekenis van mijn eigen bestaan, een moment van bezinning op de wonderen van het leven zelf. Want te midden van het verdriet en de pijn, te midden van de stormen van het leven, bleef ik overeind. Het leven hield me overeind.

Het delen van mijn verhalen met anderen heeft niet alleen waardevolle reacties opgeleverd, maar heeft ook nieuwe inzichten en perspectieven toegevoegd aan het verhaal dat ik probeer te vertellen. Het is een herinnering aan de kracht van gemeenschap, van verbinding en van delen.

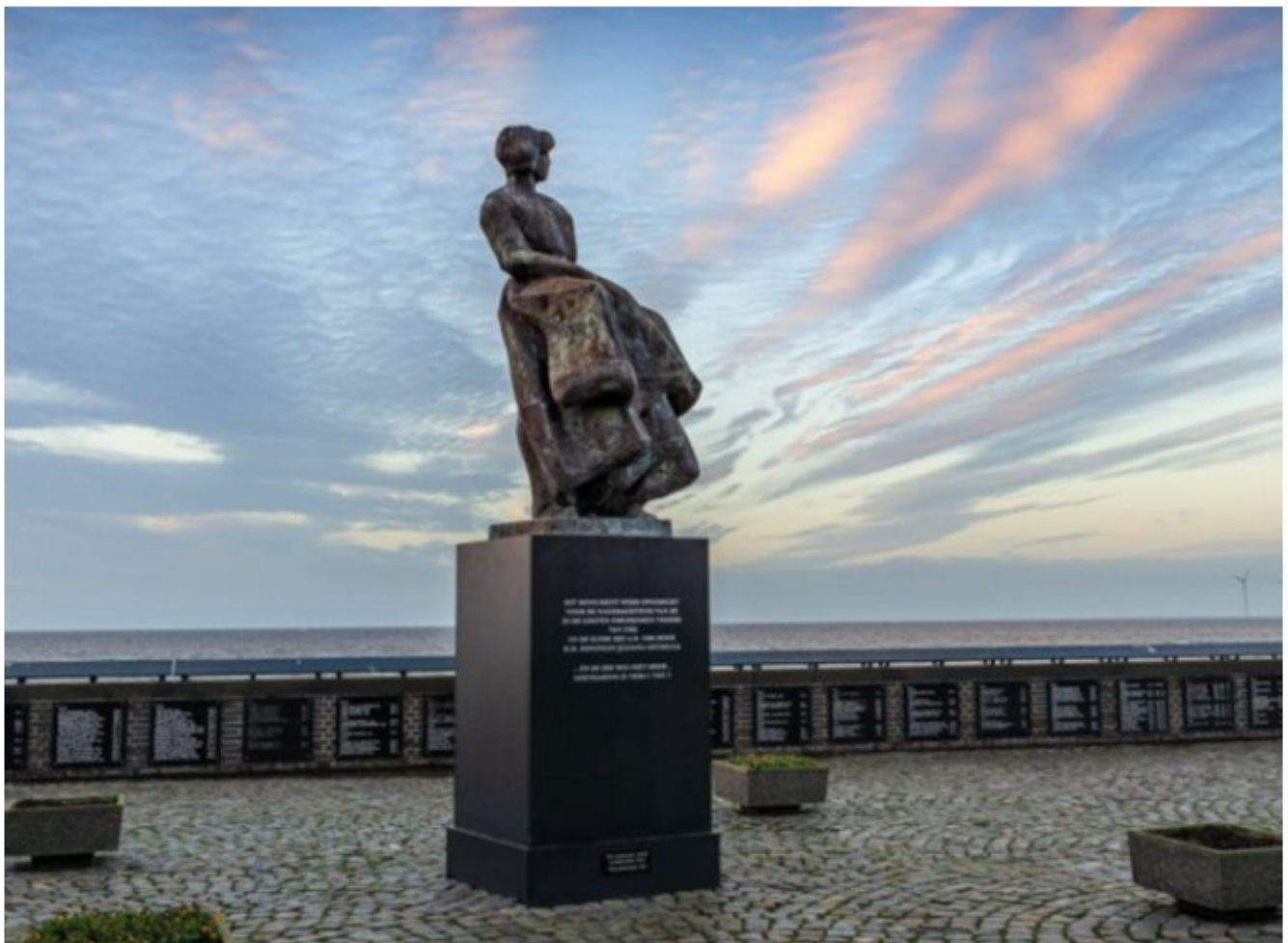
In het verhaal van de UK 60, opgetild door een golf en ondersteboven drijvend op de hoge golven, zie ik een weerspiegeling van mijn eigen leven. Maar net zoals het scheepje weer recht op de golven kwam te liggen, zo ben ook ik weer opgericht door de kracht van het leven zelf.

Als er beschermengelen waren die de kotter weer in de juiste positie hebben getild, dan geloof ik dat mijn vader een van die engelen was. Zijn erfenis leeft voort in de verhalen die ik vertel, in de herinneringen die ik koester, en in de dankbaarheid die mijn hart vervult.

10 apr 2024 is ome Piet op 95-jarige leeftijd in rustig vaarwater uitgevaren voor zijn laatste reis. 'Piet van de 60'. 27 mei 1928. Urk.

Het is belangrijk om te erkennen hoe waardevol het is om een ondersteunend netwerk te hebben, vooral in tijden van verdriet en verlies. Het verhaal van ome Piet is een herinnering aan de veerkracht van de menselijke geest en het belang van steun en verbondenheid, zelfs in de donkerste tijden.

Jan van den Berg

Vissersmonument

Bron: Tourist info Urk

